Prima instanţă: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Judecător Dodon Viorica)
Dosarul nr. 3a-1158/24
2-23014745-02-3a-08102024

D E C I Z I E

26 noiembrie 2024 municipiul Chişinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ
al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componenţa:
Preşedintelui completului, judecătorul Mîra Ghenadie
Judecătorilor Bostan Angela și Dașchevici Grigore
Grefier Vascan Diana

examinând în ședință publică, cererea de apel declarată de Marele Stat Major al Armatei Naționale împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 8 aprilie 2024, adoptată în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de Postica Serghei către Marele Stat Major al Armatei Naționale privind obligarea la acordarea zilelor de odihnă,

A C O N S T A T A T :

Obiectul și temeiurile acțiunii deduse judecății:

La 30 ianuarie 2023, Postica Serghei a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Marelui Stat Major al Armatei Naționale, solicitând acordarea timpului de odihnă cerut, conform raportului înregistrat cu nr. 3935 din 30 decembrie 2022.

În motivarea acțiunii, reclamantul a precizat că, începând cu 24 februarie 2022, din cauza stării de urgență, activitatea militarilor a suferit modificări față de activitatea desfășurată în condiții de pace. Astfel, în perioada februarie – august 2022, toate orele suplimentare efectuate pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu au fost calculate și plătite prin ordinul de zi al comandantului de unitate, în conformitate cu articolul 19 din Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Reclamantul a menționat că în perioada august 2022 – decembrie 2022, activitatea de serviciu a continuat într-un mod similar cu prima jumătate a anului 2022, cu depășirea limitei săptămânale de muncă, însă nu au mai fost remunerate financiar orele suplimentare efectuate pentru îndeplinirea obligațiunilor de serviciu. Această prerogativă a fost anulată, fiind înlocuită cu acordarea timpului de odihnă,

conform articolului 14 alin. (6) din Legea nr. 162 din 22 iulie 2005 privind statutul militarilor, care prevede dreptul militarilor la odihnă. Acest drept se asigură prin: a) stabilirea timpului de îndeplinire a obligațiilor de serviciu, care nu va depăși 40 de ore pe săptămână; b) oferirea zilelor de odihnă și de sărbătoare; c) acordarea concediului anual obligatoriu, a concediilor suplimentare, medicale, pe motive familiale, pentru studii, de creație și de stimulare. Militarilor în termen și celor în termen redus li se acordă permisie, în conformitate cu regulamentele militare.

Reclamantul a susținut că drepturile stipulate la art. 14 alin. (6) din Legea nr. 162 din 22 iulie 2005, au fost acordate cu excepţia pct. a) din norma menționată.

Reclamantul a reiterat că, potrivit articolului 14 alin. (1) din Legea nr. 162 din 22 iulie 2005 privind statutul militarilor, durata săptămânală a timpului de serviciu al militarilor care îndeplinesc serviciul militar prin contract nu va depăși, cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (5), durata săptămânală de muncă stabilită de legislația în vigoare. Durata săptămânală de muncă este reglementată la articolul 14 alin. (3) din aceeași lege, care prevede că pentru militarii angajați prin contract se stabilește o săptămână de serviciu de 5 zile cu 2 zile de odihnă. Acestea sunt reglementate prin ordinul de bază al comandantului de unitate și prin programul zilnic al unității militare.

Reclamantul a expus că, potrivit articolului 14 alin. (5) din Legea nr. 162 din 22 iulie 2005 privind statutul militarilor, în perioada stării de urgență, de asediu sau de război, a executării serviciului de luptă, de alarmă, a participării la exerciții și antrenamente militare sau la alte acțiuni legate de asigurarea capacității de luptă și de mobilizare, timpul de serviciu nu este limitat, însă militarilor li se oferă timp pentru odihnă. Acest timp de odihnă se acordă conform articolului 14 alin. (6) din aceeași lege. În documentele de conducere nu sunt specificate alte reglementări cu privire la acordarea timpului de odihnă.

Mai mult, expresia „alte acțiuni legate de asigurarea capacității de luptă și de mobilizare” este menționată doar în articolul 10 alin. (2) din Legea nr. 1192 din 4 iulie 2002 privind pregătirea de luptă și mobilizarea, care prevede că, în perioada de pace, Statul Major General al Forțelor Armate elaborează planul de mobilizare a Forțelor Armate, stabilind ordinea desfășurării trupelor și trecerea acestora la structura de organizare pe timp de război, precum și modul și termenele pentru completarea cu efectiv a marilor unități și unităților militare, completarea acestora cu armament, tehnică și alte mijloace materiale, precum și modul și termenele închegării de luptă a trupelor desfășurate și aducerea lor la capacitatea necesară pentru îndeplinirea misiunilor de luptă.

Reclamantul a afirmat că asemenea acțiuni nu au fost executate de către el în această perioadă.

Reclamantul a mai invocat că în raportul înregistrat cu nr. 3935 din 30 decembrie 2022, activitatea de serviciu consta în efectuarea a câte 16 ore de serviciu pe zi, inclusiv în zilele de odihnă. De asemenea, reclamantul precizează că

implicarea sa în serviciu în calitate de „responsabil” nu este reflectată în niciun document de conducere, nu sunt stabilite obligațiile în timpul activității de serviciu și nici perioada de activitate.

În final, reclamantul a conchis că toate aceste acțiuni denotă faptul că a avut loc o încălcare gravă din partea comandantului unității militare, prin nerespectarea și neacordarea timpului de odihnă, conform articolului 14 alin. (6) din Legea nr. 162 din 22 iulie 2005 privind statutul militarilor.

Poziția pârâtului pe marginea acțiunii:

La 22 martie 2023, pârâtul Marele Stat Major al Armatei Naționale a depus referință, prin care și-a exprimat dezacordul cu acțiunea înaintată de Postica Serghei și a solicitat respingerea acesteia ca fiind neîntemeiată (f.d. 27-30).

Soluția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 8 aprilie 2024, s-a admis acțiunea depusă de Postica Serghei.

S-a anulat refuzul Marelui Stat Major al Armatei Naționale în acordarea zilelor de odihnă reclamantului Serghei Postica și actul administrativ nr. 44/3 din 23 ianuarie 2023 emis în procedura prealabilă.

S-a obligat Marele Stat Major al Armatei Naționale să-i acorde reclamantului Serghei Postica zilele de odihnă pentru orele suplimentare de executarea obligațiilor de serviciu, solicitate în baza raportului nr. 3935 din 30 decembrie 2022.

Pentru a se pronunța astfel, prima instanță, în esență, a reţinut că „*autoritatea publică pârâtă nu a motivat respingerea parţială a solicitării reclamantului Serghei Postica formulată în baza raportului nr. 3935 din 30 decembrie 2022 de acordare a 18 zile libere pentru îndeplinirea obligaţiilor de serviciu în calitate de persoană ce asigură continuitatea activităţii de serviciu în afara orelor de serviciu a militarilor prin contract, la data de 17 august 2022, la data de 24 august 2022, la data de 22 octombrie 2022, la data de 27 octombrie 2022, la data de 03 noiembrie 2022, la data de 09 noiembrie 2022, la data de 12 noiembrie 2022, la data de 24 noiembrie 2022, la data de 27 noiembrie 2022, la data de 01 decembrie 2022, la data de 10 decembrie 2022, la data de 16 decembrie 2022 şi în calitate de ofiţer de serviciu pe unitate la data de 19 august 2022, acordându-i, în baza ordinului comandantului Batalionului 22 de menţinere a păcii nr. 26 §7, 4 zile libere de la 06 februarie 2023 până la 09 februarie 2023, pentru executarea serviciului în calitate de persoană care asigură continuitatea activităţilor în afara orelor de serviciu a militarilor prin contract pe unitate la 22 octombrie 2022 (zi de odihnă), la 12 noiembrie 2022 (zi de odihnă), la 27 noiembrie 2022 (zi de odihnă), la 10 decembrie 2022 (zi de odihnă).*

Instanța de judecată menționează că nemotivarea actului administrativ de respingere parțială a solicitării reclamantului condiționează legalitatea actului.

Astfel, instanța de judecată constată că revendicarea pretenției reclamantului de emitere a actului este întemeiată, din care motive, acțiunea se admite în sensul formulat”.

Calea de atac exercitată:

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 12 aprilie 2024, Marele Stat Major al Armatei Naționale a declarat apel, solicitând casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 8 aprilie 2024, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă integral acțiunea înaintată de Postica Serghei.

La 25 octombrie 2024, Marele Stat Major al Armatei Naționale a prezentat instanței de apel motivarea cererii de apel.

În motivarea apelului, Marele Stat Major al Armatei Naționale a indicat că instanța de fond nu a cercetat în mod complet circumstanțele cauzei, nu a oferit o interpretare corectă a normei de drept, iar hotărârea menționată este apreciată ca fiind neîntemeiată și pasibilă de anulare.

Partea apelantă a menționat că la 30 decembrie 2022, Postica Serghei a înaintat un raport către comandantul Batalionului 22 de menținere a păcii, prin care a solicitat acordarea a 18 zile libere, în legătură cu antrenarea acestuia la îndeplinirea obligațiilor de serviciu în calitate de persoană responsabilă pentru asigurarea continuității activității unității (instituției) în afara timpului de serviciu al militarilor prin contract. În urma examinării raportului său personal, intimatului i-a fost comunicată modalitatea de acordare a timpului de odihnă pentru militarii prin contract din cadrul Armatei Naționale, conform prevederilor articolului 14 din Legea nr. 162/2005 privind statutul militarilor, iar din cele 18 zile solicitate i-au fost acordate doar 4 zile libere. Neavând acordul cu decizia comandantului Batalionului 22 de menținere a păcii, intimatul a adresat o cerere către șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale, comandant al Armatei Naționale, solicitând anularea deciziei și acordarea zilelor libere suplimentare solicitate.

În continuare, partea apelantă a reiterat prevederile art. 4 din Legea nr. 1245 din 18 iulie 2002 cu privire la pregătirea cetăţenilor pentru apărarea Patriei, art. 14 din Legea nr. 162 din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, pct. 211 din Regulamentul serviciului interior al Forțelor Armate ale Republicii Moldova, aprobat prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 2327 din 3 septembrie 2009 și dispozițiile Instrucțiunii persoanei care asigură continuitatea activității unității (instituției) în afara timpului de serviciu al militarilor prin contract, aprobată prin Directiva șefului Marelui Stat Major al Armatei Naționale nr. 11/2011.

Reieșind din normele de drept enunțate, partea apelantă a explicat că în urma examinării raportului intimatului nr. 3935 din 30.12.2022, conducerea unității i-a aprobat acordarea a 4 zile libere, în legătură cu antrenarea acestuia în calitate de persoană responsabilă pentru asigurarea continuității activității unității (instituției) în afara timpului de serviciu al militarilor prin contract.

Referitor la solicitarea intimatului de acordare a celorlalte 14 zile libere, calculate în raport cu orele suplimentare lucrate în zilele în care acesta a fost antrenat în calitate de persoană responsabilă pentru asigurarea continuității activității unității (instituției) în afara timpului de serviciu al militarilor prin contract, partea

apelantă a precizat că activitățile desfășurate de intimat, inclusiv asigurarea continuității activității unității în afara timpului de serviciu normal, fac parte din acțiuni legate de asigurarea capacității de luptă, iar conform prevederilor art. 14 alin. (5) din Legea nr. 162/2005, timpul de serviciu nu este limitat în astfel de cazuri. În acest sens, potrivit legislației, sunt prevăzute anumite excepții care permit un program de muncă mai extins pentru militarii angajați în astfel de acțiuni de mobilizare și asigurare a capacității de luptă. Astfel, într-o astfel de perioadă, timpul de odihnă se acordă după finalizarea activităților suplimentare.

De asemenea, partea apelantă a susținut că solicitarea intimatului pentru compensarea celor 14 zile suplimentare în raport cu orele lucrate nu este întemeiată, întrucât plata acestora s-a făcut deja în temeiul prevederilor legale referitoare la sporurile acordate pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate în contextul stării de urgență și în conformitate cu dispozițiile emise în această perioadă, incluzând un spor lunar de 20%.

În ceea ce privește invocarea drepturilor de odihnă prevăzute în Legea nr. 162/2005, partea apelantă consideră că interpretarea instanței de fond a fost greșită, întrucât prevederile referitoare la acordarea timpului de odihnă nu se aplică în acele cazuri care sunt exceptate prin legislație (de exemplu, în perioada stării de urgență sau a acțiunilor de asigurare a capacității de luptă). De asemenea, referirile la alte reglementări sau acte normative invocate de intimat sunt considerate nejustificate, deoarece aceste prevederi se aplică în alte contexte și nu sunt relevante în cazul de față.

Partea apelantă a relevat că intimatul a fost deja remunerat suplimentar pentru serviciul prestat în condiții speciale, având în vedere că acesta a lucrat în perioada stării de urgență, când au fost impuse condiții de risc sporit pentru sănătate. Conform art. 18^1 din Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, intimatul a beneficiat de o indemnizație suplimentară pentru munca desfășurată în aceste condiții, precum și de sporul specific de 20% aplicabil militarilor, în temeiul art. 17 alin. (2) lit. b) din aceeași lege. Aceste beneficii sunt speciale și nu se acordă în mod similar altor categorii de angajați din sectorul bugetar, ceea ce evidențiază natura particulară a serviciului militar.

De asemenea, partea apelantă a remarcat că militarii Armatei Naționale sunt remunerați pentru 24 de ore pe zi, în conformitate cu fișa de achitare, având obligația de a fi disponibili și de a se prezenta la serviciu la chemare în orice moment.

Totodată, partea apelantă a subliniat că instanța de fond nu a motivat corespunzător hotărârea, conform cerințelor procesuale prevăzute de lege, iar argumentele și probele prezentate de Marele Stat Major al Armatei Naționale nu au fost evaluate corespunzător.

În materie de drept, apelantul RMarele Stat Major al Armatei Naționale și-a întemeiat cererea de apel în baza prevederilor art. 240 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ (f.d. 73-78).

Poziția intimatului pe marginea apelului:

La 6 noiembrie 2024, intimatul Postica Serghei a depus referință asupra cererii de apel, prin care a reiterat circumstanțele de fapt și temeiurile de drept indicate în acțiunea de contencios administrativ, solicitând respingerea apelului ca fiind neîntemeiat și menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 8 aprilie 2024 (f.d. 84-86).

Admisibilitatea apelului:

Potrivit fișei de repartizare a dosarului, la 8 octombrie 2024, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, cauza de contencios administrativ a fost repartizată spre examinare în ordine de apel, în mod automat-aleatoriu judecătorului raportor Mîra Ghenadie

În conformitate cu prevederile art. 236 alin. (1) din Codul administrativ, „*instanţa de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului*".

Potrivit art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, „*apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic. Instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanţei de apel*".

Din materialele cauzei rezultă că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost pronunțat public la 8 aprilie 2024, iar cererea de apel a fost depusă la 12 aprilie 2024. Astfel, Completul judiciar constată că apelul a fost depus în termenul legal.

Conform art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, „*motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată*".

În speță, hotărârea motivată a fost notificată părții apelante la 1 octombrie 2024, iar motivarea apelului a fost depusă la 25 octombrie 2024, adică cu respectarea prevederilor art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

Potrivit art. 233 alin. (2) din Codul administrativ, „*cererea de apel se semnează de apelant sau de reprezentantul lui legal ori împuternicit*".

Completul judiciar a stabilit că cererea de apel și motivarea apelului au fost semnate de către șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale.

În astfel de circumstanțe, în temeiul reglementărilor prevăzute la art. 232-233, 236 și 241 din Codul administrativ, Completul specializat în materie de contencios administrativ concluzionează despre întrunirea condițiilor de admisibilitate a cererii de apel în cauză, motiv din care se purcede la examinarea apelului în fond.

Argumentele părților în cadrul judecării apelului:

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, reprezentantul apelantului, Marelui Stat Major al Armatei Naționale, Cojocari Vitalie a pledat pentru admiterea apelului în sensul formulat.

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, intimatul Postica Serghei a pledat pentru respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 8 aprilie 2024.

Aprecierea instanței de apel:

Audiind participanții la proces și studiind materialele dosarului, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău consideră că apelul este admisibil și întemeiat, urmând a fi admis, prin casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi decizii de respingere a acțiunii ca neîntemeiată, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, „*examinând cererea de apel, instanţa de apel adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral hotărârea primei instanţei şi emite o nouă decizie*”.

Potrivit art. 219 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, „*instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces*”.

În acord cu prevederile art. 225 alin. (1) - (2) din Codul administrativ, „*instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege*”.

Conform jurisprudenței CtEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze doar la însuşirea motivelor și concluziilor date de instanţa inferioară (*HirroBalani v. Spaniei*, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; *Georgiadis v. Greciei* nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al

dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.

Instanţa de apel menționează că art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

În opinia Completului judiciar, prima instanță nu a ținut cont de aceste deziderate și a adoptat o hotărâre lipsită de fundament temeinic, cu încălcarea normelor de drept.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la 30 decembrie 2022, reclamantul Serghei Postica a depus un raport adresat locțiitorului comandantului batalionului – șef stat major, maiorului Victor Doncenco, prin care a solicitat înaintarea demersului către comandantul superior pentru acordarea a 18 zile libere, conform art. 14 alin. (1), (2), (6) lit. a) din Legea nr. 162 din 22 iulie 2005. Aceste zile libere erau solicitate pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu în calitate de persoană care asigură continuitatea activității de serviciu în afara orelor de serviciu ale militarilor prin contract, în perioadele următoare: 17 august 2022, 24 august 2022, 22 octombrie 2022, 27 octombrie 2022, 3 noiembrie 2022, 9 noiembrie 2022, 12 noiembrie 2022, 24 noiembrie 2022, 27 noiembrie 2022, 1 decembrie 2022, 10 decembrie 2022, 16 decembrie 2022 și, în calitate de ofițer de serviciu pe unitate, la data de 19 august 2022, astfel depășind timpul de îndeplinire a obligațiilor de serviciu cu 144 de ore, echivalentul a 18 zile. Totodată, a solicitat alipirea zilelor libere la concediul anual obligatoriu, conform art. 14 alin. (2) din Legea nr. 162 din 22 iulie 2005.

Prin rezoluția din 30 decembrie 2022, locotenent-colonelul Ruslan Varivanov, comandantul Batalionului 22 de menținere a păcii, a dispus „acordarea în anul 2023 a 4 zile libere”. Reclamantului Serghei Postica, rezoluția i-a fost adusă la cunoștință la data de 16 ianuarie 2023.

La 17 ianuarie 2023, reclamantul Serghei Postica a depus cerere prealabilă pe numele șefului Marelui Stat Major al Armatei Naționale, prin care a solicitat anularea indicațiilor (rezoluției) comandantului Batalionului 22 de menținere a păcii „Căști Albastre” din 3 ianuarie 2023.

Prin decizia nr. 44/3 din 23 ianuarie 2023, Marele Stat Major al Armatei Naționale a respins cererea prealabilă.

La 30 ianuarie 2023, Postica Serghei a depus prezenta acțiune în contencios administrativ împotriva Marelui Stat Major al Armatei Naționale, solicitând

acordarea timpului de odihnă cerut, conform raportului înregistrat cu nr. 3935 din 30 decembrie 2022.

Ulterior, în baza ordinului comandantului Batalionului 22 de menținere a păcii nr. 26 din 6 februarie 2023, maiorului Serghei Postica, șef S4 secție logistică (locțiitor șef stat major), în temeiul raportului acestuia din 29 decembrie 2022, i s-au acordat 4 zile libere, în perioada 6 februarie 2023 – 9 februarie 2023, pentru executarea serviciului în calitate de persoană care asigură continuitatea activităților în afara orelor de serviciu ale militarilor prin contract, pe unitate la 22 octombrie 2022 (zi de odihnă), 12 noiembrie 2022 (zi de odihnă), 27 noiembrie 2022 (zi de odihnă) și 10 decembrie 2022 (zi de odihnă).

Prima instanță, fiind învestită cu judecarea prezentei cauze, a admis acțiunea în contencios administrativ depusă de Postica Serghei.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, consideră că soluția dată de către prima instanță, este una greșită, fiind adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural.

Admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu art. 3 din Codul administrativ, „*legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept*”.

Articolul 5 din Codul administrativ, prevede că „*activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea*”.

Potrivit art. 20 din Codul administrativ, „*dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod*”.

Conform art. 206 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, „*o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare)*”.

Din punct de vedere a felului acțiunii în contencios administrativ, reieșind din cerințele formulate în acțiune – *obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual privind acordarea timpului de odihnă cerut, conform raportului înregistrat cu nr. 3935 din 30 decembrie 2022*, Completul de judecată apreciază acțiunea înaintată de Postica Serghei drept o acțiune în obligare.

Potrivit art. 191 alin. (1) din Codul administrativ, „*cu excepţia cazurilor prevăzute la alin.(2) şi (3), judecătoriile soluţionează în fond toate acţiunile în contencios administrativ*”.

În acord cu prevederile art. 196 alin. (1) din Codul administrativ, „*acţiunea în contencios administrativ se depune la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială îşi are sediul autoritatea publică care a desfăşurat activitatea administrativă contestată, daca legea nu prevede altfel*”.

Astfel, ținând cont de obiectul acțiunii și având în vedere prevederile art. 191 alin. (1) din Codul administrativ, examinarea prezentei cauze ține de competența Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, ulterior, Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, or, obiectul acesteia nu se regăsește în excepțiile de la alin. (2) și (3) a art.191 din Codul administrativ.

Prin urmare, acțiunea în contencios administrativ a fost înaintată de reclamantul Postica Serghei, cu respectarea competenței jurisdicționale materiale și teritoriale.

Conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, „*actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public*”.

Articolul 11 alin. (1) lit. a) și (2) din Codul administrativ, prescrie că „*actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile - actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat. Destinatarul unui act administrativ individual este doar persoana către care actul administrativ se îndreaptă. Terţii, ale căror drepturi sunt afectate de actul administrativ individual, nu sunt destinatarii acestuia*”.

Conform art. 53 alin.(1) din Constituție, „*persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr- un act administrativ sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptăţită să obţină recunoaşterea dreptului pretins, anularea actului şi repararea pagubei*”.

În conformitate cu art. 17 din Codul administrativ, „*drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă*”.

În accepţiunea art. 39 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, „*controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente*”.

Potrivit art. 189 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, „*orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ. O acţiune în*

contencios administrativ poate fi înaintată şi atunci când autoritatea publică nu a soluţionat în termen legal o cerere".

Din circumstanțele expuse în acțiunea de contencios administrativ este evidentă revendicarea încălcării drepturilor reclamantului prin activitatea administrativă conform art. 20, 39 și 189 alin. (1) din Codul administrativ.

Conform art. 208 alin. (1) din Codul administrativ, prevede că „*până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege*".

După cum s-a indicat anterior, la 30 decembrie 2022, reclamantul Serghei Postica a depus un raport adresat locțiitorului comandantului batalionului – șef stat major, maiorului Victor Doncenco, prin care a solicitat înaintarea demersului către comandantul superior pentru acordarea a 18 zile libere, conform art. 14 alin. (1), (2), (6) lit. a) din Legea nr. 162 din 22 iulie 2005.

Prin rezoluția din 30 decembrie 2022, locotenent-colonelul Ruslan Varivanov, comandantul Batalionului 22 de menținere a păcii, a dispus „acordarea în anul 2023 a 4 zile libere". Reclamantului Serghei Postica, rezoluția i-a fost adusă la cunoștință la data de 16 ianuarie 2023.

La 17 ianuarie 2023, reclamantul Serghei Postica a depus cerere prealabilă pe numele șefului Marelui Stat Major al Armatei Naționale, prin care a solicitat anularea indicațiilor (rezoluției) comandantului Batalionului 22 de menținere a păcii „Căști Albastre" din 3 ianuarie 2023.

Prin decizia nr. 44/3 din 23 ianuarie 2023, Marele Stat Major al Armatei Naționale a respins cererea prealabilă.

În acelaşi timp, art. 209 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, stipulează că „*acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin.(1) referitoare la nesoluţionarea în termen se aplică corespunzător*".

Acțiunea în contencios administrativ a fost depusă la 30 ianuarie 2023.

Astfel, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar statuează că, reclamantul Postica Serghei este subiect de sesizare a instanței de contencios administrativ, a respectat procedura de adresare în instanța de judecată, precum și termenul de depunere a acțiunii în instanța de judecată, iar acțiunea depusă nu este exceptată de la controlul judiciar, prin urmare motive de inadmisibilitate a acțiunii în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) din Codul administrativ, la caz nu sunt, din care considerente, instanța de fond corect a conchis asupra întrunirii condițiilor de admisibilitate a acțiunii.

Referitor la fondul acțiunii.

Potrivit art. 224 alin. (1) lit. f) din Codul administrativ, „*examinând acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: f) respinge acţiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sunt îndeplinite condiţiile de adoptare a unei hotărîri prevăzute la lit.a)–e)*".

Conform art. 93 alin. (1) din Codul administrativ, „*fiecare participant probează faptele pe care îşi întemeiază pretenţia*".

La acest capitol, se reține și dispozițiile art. 22 alin. (1) coroborat cu art. 219 alin. (1) din Codul administrativ, care stipulează că, „*instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți*".

Potrivit prevederilor art. 195 Cod administrativ, „*procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art.169–171*".

Conform art. 55 Cod de procedură civilă, „*se consideră participanţi la proces: părţile, intervenienţii, procurorul, petiţionarii, persoanele care, în conformitate cu art.7 alin.(2), art.73 şi 74, sunt împuternicite să adreseze în instanţă cereri în apărarea drepturilor, libertăţilor şi intereselor legitime ale unor alte persoane sau care intervin în proces pentru a depune concluzii în apărarea drepturilor unor alte persoane, precum şi persoanele interesate în cauzele privind aplicarea măsurilor de protecţie în cazurile de violenţă în familie şi în cauzele cu procedură specială*".

În contextul prevederilor art. 59 alin. (1) Cod de procedură civilă, „*parte în proces (reclamant sau pârât) poate fi orice persoană fizică sau juridică prezumată, la momentul intentării procesului, ca subiect al raportului material litigios*".

Potrivit art. 203 din Codul administrativ, „*participanţi la proces sunt: a) părţile; b) persoanele atrase în proces de instanţa de judecată; c) alţi subiecţi investiţi de lege cu drept de sesizare*".

Conform art. 204 din Codul administrativ, „*părţi în procedura de contencios administrativ pot fi persoanele fizice sau juridice şi autorităţile publice în sensul art.7*".

Din materialele cauzei rezultă că acțiunea în contencios administrativ este îndreptată către Marele Stat Major al Armatei Naționale.

La caz, Completul specializat reține că, obiectul prezentului litigiu constă, în principal, în obligarea Marelui Stat Major al Armatei Naționale de a emite un act administrativ individual privind acordarea timpului de odihnă solicitat, conform raportului înregistrat cu nr. 3935 din 30 decembrie 2022.

Prin raportul nr. 3935 din 30 decembrie 2022, reclamantul Serghei Postica a solicitat locțiitorului comandantului batalionului – șef stat major, maiorului Victor Doncenco, înaintarea demersului către comandantul superior pentru acordarea a 18

zile libere, conform art. 14 alin. (1), (2), (6) lit. a) din Legea nr. 162 din 22 iulie 2005.

Potrivit art. 2 din Legea nr. 162 din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, „***unităţile militare*** *sunt organele de conducere, marile unităţi şi unităţile militare ale Forţelor Armate, precum şi instituţiile acestora;* ***conducători*** *– persoanele cu funcţie de răspundere care conduc structura militară;* ***comandanţi (şefi)*** *– persoanele cu funcţie de răspundere care conduc unitatea militară;* ***militari*** *– cetăţenii Republicii Moldova care îndeplinesc serviciul militar în baza obligaţiunii militare sau a încadrării prin contract, în conformitate cu legislaţia în vigoare;* ***militari prin contract*** *– cetăţenii încadraţi în serviciul militar prin contract*".

Reieșind din prevederile art. 3 din Legea nr. 162 din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, „*cadrul juridic al statutului militarilor îl formează Constituţia Republicii Moldova, prezenta lege, alte acte normative, precum şi acordurile internaţionale la care Republica Moldova este parte*".

În conformitate cu art. 14 alin. (1), (2), (5) și (6) din Legea nr. 162 din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, „*(1) Durata săptămânală a timpului de serviciu al militarilor care îndeplinesc serviciul militar prin contract nu va depăşi, cu excepţia cazurilor prevăzute la alin.(5), durata săptămânală de muncă stabilită de legislaţia în vigoare.* ***(2) Militarilor prin contract antrenaţi la îndeplinirea obligaţiilor serviciului militar în afara duratei săptămânale a timpului de serviciu li se acordă timp de odihnă în alte zile ale săptămânii, în modul stabilit de comandant (şef)****, iar în cazul imposibilităţii acordării timpului de odihnă, perioada îndeplinirii obligaţiilor serviciului militar peste limita stabilită poate fi alăturată la concediul anual. (5) În perioada stării de urgenţă, de asediu sau de război, a executării serviciului de luptă, de alarmă, a participării la exerciţii şi antrenamente militare, la alte acţiuni legate de asigurarea capacităţii de luptă şi de mobilizare, timpul de serviciu nu se limitează, oferindu-li-se militarilor timp pentru odihnă. (6) Militarii au dreptul la odihnă. Acest drept se asigură prin: a) stabilirea timpului de îndeplinire a obligaţiilor de serviciu, care nu va depăşi 40 de ore pe săptămână; b) oferirea zilelor de odihnă şi de sărbătoare; c) acordarea concediului anual obligatoriu, concediilor suplimentare, medicale, pe motive familiale, pentru studii, de creaţie şi de stimulare. Militarilor în termen şi celor în termen redus li se acordă permisie, în conformitate cu regulamentele militare*".

Conform art. 14 alin. (10) din Legea nr. 162 din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, „*Modul şi termenul de acordare a concediilor se stabilesc de Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forţele Armate*".

Potrivit pct. 115 din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forţele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941 din 17 august 2006, „*Programarea concediilor anuale obligatorii pentru anul următor se aprobă, respectiv, de către* ***conducătorul structurii militare sau de către***

comandantul (şeful) unităţii militare*, ţinându-se cont atât de dorinţa militarilor, cât şi de asigurarea menţinerii stării permanente de pregătire pentru luptă a unităţilor militare. Programarea concediilor anuale este obligatorie atât pentru conducătorul structurii militare (comandantul (şeful) unităţii militare), cât şi pentru militar.* ***Dreptul de a acorda concedii îl are conducătorul structurii militare sau comandantul (şeful) unităţii militare, în funcţie de competenţă.*** *Militarilor prin contract concediul anual obligatoriu li se acordă pe baza ordinului comandantului unităţii militare. Conducătorul structurii militare şi comandantul (şeful) unităţii militare au obligaţia de a lua măsurile necesare pentru ca militarii să folosească concediile anuale obligatorii în fiecare an calendaristic*".

În acord cu pct. 131-133 din Regulamentul serviciului interior al Forțelor Armate ale Republicii Moldova, aprobat prin decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 2327 din 3 septembrie 2009, „*pentru conducerea unităţii militare sunt stabilite următoarele funcţii de bază: 1) comandantul unităţii militare; 2) locţiitorul comandantului unităţii militare; 3) ofiţerul pentru problemele juridice al unităţii; 4) şeful serviciului financiar al unităţii militare, locţiitorul şi specialiştii serviciului financiar; 5) şeful statului major al unităţii militare. Comandantul unităţii militare este autoritatea învestită cu exercitarea comenzii întregului personal. Comandantul unităţii stabileşte obligaţiile funcţionale (responsabilităţile) militarilor, ce exercită funcţii care nu sunt prevăzute în prezentul regulament*".

Conform pct. 211 din Regulamentul serviciului interior al Forțelor Armate ale Republicii Moldova, „*militarilor prin contract din componența personalului serviciului de zi, în zilele de odihnă și sărbătoare, li se acordă o zi de odihnă în decursul săptămânii, la decizia* ***comandanților (șefilor) nemijlociți***".

În conformitate cu art. 30 din Legea nr. 345 din 25 iulie 2003 cu privire la apărarea naţională, „*(1) Organul principal care asigură Comandamentului Suprem, pe timp de pace şi de război, planificarea, organizarea, comanda şi controlul trupelor Forţelor Armate la pregătirea lor şi la executarea misiunilor de apărare a ţării este Statul Major General al Forţelor Armate condus de şeful Marelui Stat Major al Armatei Naţionale. (2) Statul Major General al Forţelor Armate se constituie în baza Marelui Stat Major al Armatei Naţionale şi activează conform regulamentului aprobat de Comandantul Suprem al Forţelor Armate*".

Potrivit art. 34 alin. (1) și (2) din Legea nr. 345 din 25 iulie 2003, „*(1) Conducerea nemijlocită a Armatei Naţionale este exercitată de ministrul apărării prin intermediul Marelui Stat Major al Armatei Naţionale. (2) Atribuţiile şi competenţele Marelui Stat Major al Armatei Naţionale sunt determinate de regulamentul acestuia, aprobat de ministrul apărării*".

Prima instanță nu au ținut cont de aceste prevederi imperative ale Legii.

Având în vedere aceste aspecte legale, instanța de apel constată că acțiunea reclamantului a fost îndreptată împotriva unui pârât necorespunzător, respectiv Marele Stat Major al Armatei Naționale, în loc să fie îndreptată împotriva

Batalionului 22 de menținere a păcii, unitatea responsabilă de acordarea timpului de odihnă solicitat, conform raportului înregistrat cu nr. 3935 din 30 decembrie 2022, or, după cum rezultă din prevederile pct. 115 din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forţele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941 din 17 august 2006, „*dreptul de a acorda concedii îl are conducătorul structurii militare sau comandantul (şeful) unităţii militare, în funcţie de competenţă*”.

În acest sens, se notează că, actul administrativ privind acordarea timpului de odihnă, urmează a fi emis de autoritatea publică competentă (comandatul Batalionului 22 de menținere a păcii în baza Legii nr. 162 din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forţele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941 din 17 august 2006 și Regulamentul serviciului interior al Forțelor Armate ale Republicii Moldova, aprobat prin decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 2327 din 3 septembrie 2009) în vederea executării în concret a legii.

Prin urmare, Completul de judecată conchide că, Postica Serghei incorect și-a îndreptat acțiunea față de Marele Stat Major al Armatei Naționale, iar prima instanță eronat a admis acțiunea în contencios administrativ, această soluție urmând a fi respinsă de către instanța de apel.

În temeiul art. 27 din Codul de procedură civilă, instanța de apel subliniază că disponibilitatea drepturilor aparține reclamantului, iar acesta are dreptul să aleagă pârâtul în proces. Astfel, dreptul de a alege pârâtul aparține reclamantului, iar instanțele de judecată sunt obligate să se expună pe acțiunea depusă în limitele cerințelor formulate față de pârâții atrași.

În această speță, având în vedere că autoritatea competentă de acordare a timpului de odihnă solicitat, nu a fost chemată în judecată, instanța de apel consideră că prima instanță ar fi trebuit să respingă acțiunea formulată de reclamant, deoarece a fost depusă împotriva unui pârât necorespunzător.

Astfel, instanţa de apel consideră oportun de a preciza că în condițiile în care acordarea timpului de odihnă cerut, conform raportului înregistrat cu nr. 3935 din 30 decembrie 2022, este atribuția comandatului Batalionului 22 de menținere a păcii și nu a Marelui Stat Major al Armatei Naționale, instanța de fond prin hotărârea din 8 aprilie 2024, prematur s-a expus asupra fondului litigiului dedus judecății. Or, în condițiile în care reclamantul Postica Serghei eventual urmează să adreseze cu cererea de chemare în judecată cu același obiect și temeiuri, însă împotriva Batalionului 22 de menținere a păcii, constatările primei instanțe pot servi temei de respingere a acțiunii.

În final, instanța de apel ține să menționeze că, în acțiunea înaintată, reclamantul a indicat expres instituția împotriva căreia dorește să înainteze cerințele – Marele Stat Major al Armatei Naționale, iar temeinicia cerințelor față de pârâtul dat, ține de fondul cauzei și a fost examinată pe parcurs, or, de altfel, instanța ar

substitui dreptul la acțiune cu dreptul la satisfacerea acțiunii, care ar putea fi condiționată de calitatea pârâtului.

Prin prisma acestor constatări, Completul de judecată, având în vedere faptul că, circumstanțele cauzei au fost incorect apreciate de către instanța de fond, reiterează concluzia de a casa integral hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 8 aprilie 2024, cu adoptarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea în contencios administrativ înaintată de Postica Serghei către Marele Stat Major al Armatei Naționale privind obligarea la acordarea zilelor de odihnă, se respinge ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. c), alin. (3) din Codul administrativ, art. 389-390 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău,

D E C I D E :

Se admite apelul declarat de Marele Stat Major al Armatei Naționale.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 8 aprilie 2024 și pe cauza dată se emite o nouă decizie, prin care:

Se respinge ca neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ înaintată de Postica Serghei către Marele Stat Major al Armatei Naționale privind obligarea la acordarea zilelor de odihnă.

Decizia este executorie de la emitere, însă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție. Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni.

Preşedintele completului,
judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Bostan Angela

Dașchevici Grigore